

# Refugee Council

## help and advice



May 2008

Kurdish (Sorani)

## قوتابخانه بو مندالان - لاپه ره ی زانیاری بو دایک و باوکی په نابهران

- مندالان ده شیت له ته مه نی 5 تا 16 سالی بچنه قوتابخانه، و دواى ئه وهى ته مه نیان ده گاته 3 سال و 3 مانگ ده شین بچنه باخچه ی مندالان. به ریوه به رایه تی خو جی یی په روه رده (local education authority - LEA) یارمه تیتان ده دات بو ئه وهى قوتابخانه یه ک بو منداله که تان بدۆزنه وه.
- به گویره ی یاسا هه موو مندالیک پیویسته بچیه قوتابخانه، و به رپرسن له وهى که دلنیابن منداله کانتان ده چنه قوتابخانه. ئه گهر منداله کانتان به بی هویه کی گونجاو نه چنه قوتابخانه، ئه و له وانه یه خو تان و منداله کانتان توشی لیپرسینه وه بن.
- ئه گهر منداله که تان به هوی نه خو شی ناتوانی بچیه قوتابخانه، ئه و پیویسته به زووترین کات قوتابخانه که ی ئاگادار بکن.
- قوتابخانه کان کاتی ده ستپیکردن و ته و او بوونی تایبته به خو یان هه یه. گرنگه که منداله کانتان له کاتی دیاریکراو بو ناو نووس کردن له قوتابخانه ئاماده بن.

### ئیه و و قوتابخانه

- یارمه تیده ر ده بیت ئه گهر له ژیا نی منداله که تان له قوتابخانه به شدار بن له ریگه ی ئاماده بوون له ئیواره کوپی دایکان و باوکان بو دیتنی مامۆستا کان و گفتوگو کردن ده رباره ی ئاستی پیشکه وتنی منداله که تان. قوتابخانه له وانه یه شوینیکی باش بیت بو تان بو ئه وهى چاوتان به خه لک بکه ویت. ئه وان هه میشه به خیره اتنی دایک و باوکه کان ده کهن و به خو شحالییه وه قسه تان له گه ل ده کهن.
- له قوتابخانه دا به شیوه یه کی ریکوپیک ئه رکی ناو مال به منداله که تان ده دریت که پیویسته رایان په رینیت. ئه گهر ده توانن له راپه راندنی ئه رکه کانی قوتابخانه دا یارمه تی منداله که تان بدن، له وه دلنیابن که له ماله وه کاتیان هه یه و هه روه ها له وه ش دلنیابن که منداله که تان ئه رکه کانی قوتابخانه ی له کاتی خو ی جی به جی ده کات.

نامیلکه کانی تر له سه ر ئه م مآپه ره ده ست ده کهن <http://languages.refugeecouncil.org.uk>



British Refugee Council, (commonly called the Refugee Council) is a company limited by guarantee registered in England and Wales, [No 2727514] and a registered charity, [No 1014576].  
Registered office: 240-250 Ferndale Road, London SW9 8BB, United Kingdom

- ئەگەر خۆتان ئاستەنگىكتان ھەيە يان مندالەكەتان گىروگرفتىكى لە قوتابخانەدا ھەيە، بزائن كى مامۆستاي مندالەكەتانه. ئەوان بە خوشحالييه وه چاويان پيتان دەكەويت بۆ باسكردن سەبارەت بە ھەر جۆرە دلەراوكييهكى كە ھەتان بىت.

## ھەلس و كەوتى ناپەسند

- ئەگەر مندالەكەتان بەشيۆەيەكى ناپەسند بجووليتەوھ لەوانەيە داواي لىبكرىت بۆماوھيەكى زياتر لە قوتابخانە بمىنيتەوھ بۆ ئەوھى ئەركيكي زياتر راپەرينىت يان ئەركيكي تەواونەكراو تەواو بكات، يان يارمەتى مامۆستاكەى بدات. ئەمە بە دەست بەسەركردن ناسراوھ. ئەگەر قەرار وابىت مندالەك بەھۆى ھەلس و كەوتیەوھ سزا بدرىت ئەوا پيوستە مامۆستاكەى بەلانى كەم 24 كاتژمىر زووتر ئاگادارتان بكات.
- سزادانى جەستەيى لەدژى ياسايە و لە ھىچ قوتابخانەيەك بەكار ناھيىرىت.

## كەلوپەل

- لەوانەيە داوا لە مندالەكەتان بكرىت جلو بەرگى ھاوشيوھى قوتابخانە لەبەر بكات. لەوانەيە بتوانن بۆ كرىنى ئەم جلو بەرگانە يارمەتيەك وەربگرن - تكايە لەگەل قوتابخانەى مندالەكەتان قسە بكەن. مندالەكەتان ھەروھەا پيوستە بۆ پۆلەكانى پەروەردەى جەستەيى (PE) جلو بەرگى وەرزى ھەبىت. ئەگەر مندالەك جلو بەرگى گونجاوى لەبەر نەكردبىت لەوانەيە بنىردرىتەوھ بۆ مال.
- لەوانەيە داواتان لى بكرىت ھەندىك كەلوپەلى سەرەتايى بۆ مندالەكەتان دەستەبەر بكەن، بۆ نمونە پىنوس، قەلەمى رەساس، پاككەرەوھ و راستە. ھەروھەا مندالەكەتان پيوستە جانتايەكى ھەبىت كە جيگەى كتيب، توورەكەى قەلەم و جلو بەرگە وەرزىيەكەى تيدا بىتەوھ. تكايە لە قوتابخانەى مندالەكەتان بپرسن پيوستە چ شتىكى بۆ دەستەبەر بكەن.

## جەمى نيوەرۆ

- قوتابخانەى مندالەكەتان لەكاتى جەمى نيوەرۆدا خۆراكىكى گەرم ئامادە دەكات. ئەو جەمە خۆراكە بەخۆراپيە بۆ ئەو مندالانەى كە داواي پەنابەرى دەكەن. ئەگەر مۆلەتى مانەوھەتان لە بەرىتانىادا ھەيە لەوانەيە بتوانن يارمەتيەك بۆ دانى خەرجى ئەم جەمە خۆراكە وەربگرن، تكايە بۆ ئاگاداربوون لە وردەكارىيەكان پەيوەندى بە قوتابخانەى مندالەكەتانهوھ بكەن. ئەگىنا دەتوانن جەمە خۆراكىكى سارد بۆ مندالەكەتان ئامادە بكەن بۆ ئەوھى لەگەل خۆى بىباتە قوتابخانە.

## چوون بۆ قوتابخانه

- ئەگەر دوور له قوتابخانهی منداڵه که تان ده ژین له وانیه بتوانن بره یارمه تیه ک وهر بگرن بۆ دانی کرپی هاتوچۆی نیوان مال و قوتابخانهی منداڵه که تان. بۆ وهرگرتنی ورده کاریی زیاتر، په یوه ندی به بهرپوه به رایه تی خو جی یی په وهرده ی خو تانه وه بکه ن.

## زۆری لیکردن (Bullying)

- زۆری لیکردن، به شیوه ی جهسته یی یان به قسه بیّت، رهفتاریکی ئازارده ره. ئەگەر منداڵه که تان له ماوه ی بوونی له قوتابخانه دا تووشی ههر جوړه گیروگرفتیک بیّت بۆ نمونه زۆری لیبرکریّت، یاخود ئەگەر خو تان سه باره ت به شتیک نیگه رانن، گرنکه له گه ل منداڵه که تان و مامۆستا که ی قسه بکه ن. هه ول بدن زانیاری سه باره ت به ریوشوینی قوتابخانه بۆ راوه ستان له دژی زۆری لیکردن وهر بگرن و بۆ چاره سه ر کردنی ئەم کیشه یه له گه ل قوتابخانه و مامۆستا کاندای کار بکه ن. وان مه هی نن و ئەوه ند ه به دوائی ئەو کیشه یه دا بچن تا کو خو تان و منداڵه که تان به ئەنجامه که ی ره زامه ند ده بن. ئەگەر ههر جوړه دلّه راوکیشه کتان هه یه ده توانن بۆ وهرگرتنی ئامۆژگاری و زانیاری په یوه ندی به هیلی دایک و باوکان (Parentline Plus) بکه ن، ته له فۆن 0808 800 2222.

## چاودیری له منداڵ

- له وانیه خزمه تگوزاری چاودیری کردن له منداڵ و پشتگیری له خیزان له ناوچه ی ژیا نتان هه بیّت. بۆ وهرگرتنی زانیاری زیاتر سه باره ت به مانه پیویسته ته له فۆن بۆ خزمه تگوزاری خو جی یی زانیاری منداڵان (Children's Information Service) بکه ن. بۆ وهرگرتنی ته له فۆنی ئەم شوینه ده توانن به م ژماره یه ته له فۆنه به خو راییه 0800 234 6346 په یوه ندی به په یوه ندی چاودیری منداڵ (ChildcareLink) بکه ن.